

TemaNord 2002:518

Nordisk spørgeskema for arbejdsbetingede hudlidelser – NOSQ-2002.

Nordisk spørgeskema til undersøgelse af arbejdsbetingede hudlidelser på hænder og underarme samt relevante eksponeringer

Dansk resumé

Mari-Ann Flyvholm¹⁾, Päivikki Susitaival²⁾, Birgitta Meding³⁾, Lasse Kanerva⁴⁾, Magnus Lindberg⁵⁾, Åke Svensson⁶⁾ & Jón Hjaltalin Ólafsson⁷⁾

- 1) National Institute of Occupational Health, Copenhagen, Denmark.
- 2) Finnish Institute of Occupational Health, Kuopio, Finland.
- 3) Occupational Dermatology, National Institute for Working Life, Stockholm, Sweden.
- 4) Finnish Institute of Occupational Health, Helsinki, Finland.
- 5) Occupational and Environmental Dermatology, Stockholm County Council, Stockholm, Sweden.
- 6) Department of Dermatology, University Hospital, Malmö, Sweden.
- 7) Department of Dermatology, Landspítali, University Hospital, Reykjavik, Iceland.

Hudlidelser er blandt de hyppigste arbejdsbetingede lidelser i de nordiske lande og i mange andre lande. Arbejdsbetingede hudlidelser på hænder og underarme er ofte tilbagevendende eller kroniske. Både de økonomiske og de sociale konsekvenser er betydelige såvel for den eksemramte som for samfundet.

Formålet med dette projekt var at udvikle spørgeskemaredskaber til undersøgelse af arbejdsbetingede hudlidelser og eksponering. Denne rapport og spørgeskemaerne er udarbejdet af en nordisk gruppe. Målgruppen for rapporten er arbejdsmiljøprofessionelle, relevante myndigheder, arbejdsmiljøansvarlige i virksomhederne og forskere på området. Projektet er hovedsageligt finansieret af Nordisk Ministerråd, som også publicerer denne rapport.

Et standardiseret spørgeskema vil gavne både forskning og forebyggelse vedrørende arbejdsbetingede hudlidelser. Det vil lette igangsættelse og reducere udgifterne i forbindelse med undersøgelser og epidemiologisk overvågning af forekomsten af arbejdsbetingede hudlidelser. Derudover vil det medvirke til at skaffe mere sammenlignelige oplysninger om arbejdsbetingede hudlidelser i forskel-

lige populationer. Det udviklede spørgeskemaredskab kan også anvendes til at følge hyppigheden af hudlidelser på arbejdspladser, fx. efter interventioner eller andre ændringer i arbejdsprocesser eller i anvendelsen af kemiske produkter.

Der er udviklet to spørgeskemaer i NOSQ-projektet (Nordic Occupational Skin Questionnaire). Spørgeskemaerne er baseret på eksisterende nordiske spørgeskemaer, hvor det har været muligt. Dele, om fx. eksponering og urticaria (nældefeber), er udarbejdet specielt til dette spørgeskema, da meget få eksisterende spørgeskemaer indeholder spørgsmål på disse områder. NOSQ-2002/SHORT er et kort spørgeskema, som er klar til brug og kan anvendes til screening og overvågning af arbejdsbetingede hudlidelser på hænder og underarme. NOSQ-2002/LONG er et længere mere dybtgående spørgeskema til undersøgelse af håndeksem og risikofaktorer på arbejdspladser eller i en population.

Spørgsmål om job og eksponering kan tilpasses til specifikke populationer fx. erhvervsgrupper, ud fra de instruktioner og anbefalinger, der er givet i NOSQ-2002/INFO versionen af spørgeskemaet. Det lange spørgeskema kan bruges i sin fulde længde eller ved at vælge de relevante spørgsmål eller spørgsmålssæt, der er brug for i et specifikt studie. Alle spørgsmålene i det korte spørgeskema (NOSQ-2002/SHORT) indgår også i den lange version (NOSQ-2002/LONG).

NOSQ-2002/SHORT og NOSQ-2002/LONG spørgeskemaerne er inkluderet i rapporten på Engelsk, Dansk, Svensk, Finsk og Islandsk. Der bliver etableret internetadgang fra www.ami.dk/NOSQ til download af NOSQ-2002 spørgeskemaerne.

NOSQ-2002 rapporten indeholder en gennemgang af relevant litteratur om anvendelse af spørgeskemaer i undersøgelser af hudlidelser. NOSQ-gruppen anbefaler brug af selvrapporteret eksem som mål for hyppigheden af eksplicite hudlidelser på hænder og/eller underarme i populationsstudier. Ifølge valideringsstudier kan en underestimering af forekomsten forventes ved selvrapportering. Betydning af atopi som en væsentlig risikofaktor for eksem beskrives i rapporten. Derudover beskrives en anbefalet oversættelsesprocedure baseret på publicerede guidelines. Denne procedure har været brugt ved oversættelse af de spørgeskemaer, der indgår i rapporten. Vigtigheden af en præ-testning af spørgeskemaerne på repræsentanter fra målgruppen fremhæves. Det er vigtigt ikke kun ved nyoversættelse og for spørgeskemaer med nye eller tilpassede spørgsmål, men også når et standardspørgeskema anvendes til nye grupper. Selv om spørgsmål om eksponering og arbejdsplads ofte skal tilpasses undersøgelsesgruppen, skal ordlyden (betydningen) af eksemspørgsmålene svare til de originale NOSQ-2002 spørgsmål.

Anvendelse og oprindelse af alle spørgsmål og spørgsmålssæt er detaljeret beskrevet. Praktiske aspekter omkring anvendelse af spørgeskemaer indgår, så som variabelnavne og kodning med henblik på at lette analysearbejdet, kombination af datasæt og henvisning til NOSQ-2002 spørgsmål.

Nordisk Ministerråd har copyright til NOSQ-2002 spørgeskemaerne. Spørgeskemaerne kan frit benyttes. NOSQ-2002 spørgeskemaerne og deres nuværende og fremtidige oversættelser må ikke bruges kommercielt.

Den nordiske gruppe (Nordic Occupational Skin Questionnaire Group) modtager gerne tilbagemeldinger fra brugere af spørgeskemaerne. Disse kan sendes direkte til medlemmer af gruppen eller via den feedback-facilitet, der etableres på NOSQ Internetstedet www.ami.dk/NOSQ.